

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **B. I.**, zast. advokátem Mgr. Zdeňkem Ptáčkem, se sídlem Cheb, Ovocná 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o udělení azylu, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2005, č. j. 14 Az 223/2004 - 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojí žalobce jako stěžovatel proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2005, č. j. 14 Az 223/2004 - 24, jímž byla žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 2. 2004, č. j. OAM-3296/VL-07-P25-2003, zamítnuta. Uvedeným rozhodnutím žalovaný neudělil stěžovateli azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon o azylu“) s tím, že na stěžovatele se překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu nevztahuje.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že se soud řádně nevypořádal s žalobou proti rozhodnutí žalovaného v tom smyslu, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, tím, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tímto účelem si neopatřil potřebné podklady

pro rozhodnutí. Napadené rozhodnutí z tohoto důvodu stěžovatel považoval ze nepřesvědčivé, protože se v něm žalovaný nevypořádal se všemi provedenými důkazy.

Pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdí stěžovatel výše uvedené porušení zákona, stěžovatel uvádí, že opustil zemi původu v červnu roku 2003 z důvodu pronásledování a potlačování jeho svobod (homosexuální orientace), když byl mj. napaden spoluobčany a policie nebyla schopna reagovat na vzniklou situaci způsobem odpovídajícím demokratickým principům a zajistit viníky. Kvůli své homosexuální orientaci byl stěžovatel inzultován mnohokrát verbálně i fyzicky. Žalovaný sice ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že homosexuální orientace není na Ukrajině kriminalizována, ale skutečnost je taková, že státní orgány nevyvíjejí stejnou aktivitu v řešení útoků vůči homosexuální menšině, jako vůči jiným skupinám ve společnosti. Nátlak a inzultace vůči homosexuálům jsou na Ukrajině policií i ostatními dotčenými orgány trpěny.

Vadu řízení spatřuje stěžovatel v odůvodnění rozsudku krajského soudu, když tento uvedl, že žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení dostatek důkazů, podle nichž je na Ukrajině dostatek dostupných prostředků pro ochranu osobnosti, ovšem v případě fyzického útoku bylo na místě oznámení na policii pro podezření ze spáchání trestného činu. Stěžovatel dodal, že toto učinil, leč marně. Tyto všechny uvedené důvody lze podřadit pod ust. § 103/1b zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení; dále žádá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření podotkl, že při svém rozhodování vycházel z výpovědi stěžovatele o problémech s rodiči a soukromými osobami kvůli své homosexuální orientaci a z jeho výpovědi o problémech s nezaměstnaností. Žalovaný rovněž přihlédl k okolnosti, že se státními orgány stěžovatel problémy neměl. Stěžovatel vypověděl, že v případě napadení neznámými muži se obrátil na policii, která se jeho případem zabývala, ale nic nevyřešila. K tomu žalovaný podotýká, že v tomto případě se nejedná o pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu – z informací o Ukrajině vyplývá, že homosexualita není na Ukrajině kriminalizována a že se policie trestnými činy zabývá. K postupu policie v případě napadení stěžovatele neznámými muži pak žalovaný poznamenává, že i v demokratických zemích dochází k podobným případům a že zajištění ochrany postiženého před „neznámými pachatelí“ bývá ze strany policie často neúčinné. Žalovaný považuje žádost o udělení azylu, žalobu i kasační stížnost za účelovou, navrhuje kasační stížnost zamítnout a návrh na přiznání odkladného účinku považovat za nedůvodný, neboť stížnost stěžovatele je ze zákona vybavena odkladným účinkem (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s., neboť tento je kasační stížnosti přiznán ze zákona o azylu platného ke dni podání kasační stížnosti, dle nějž v § 32 odst. 5 podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu podle odstavců 1 a 2 má odkladný účinek.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné /ust. § 103 odst. 1 písm. c) cit. zák./ nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné /ust. § 103 odst. 1 písm. d) cit. zák./,

jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédne, proto stěžovatelova námitka stran humanitárního azylu nebyla vzata v úvahu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem v mezích důvodu uplatněného ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Důvodem kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jak stěžovatel uvedl, jsou vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

K tomu soud upomíná, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Stěžovatel v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu uvedl obecné důvody dle správního řádu. Soud se jimi zabýval a došel k následujícímu: jak vyplývá z dokumentů založených ve správním spise, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci; z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval; nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval touto věcí odpovědně a svědomitě, a protože námitky ohledně procesního předpisu byly uvedeny v obecném smyslu a soud se jimi dále neměl možnost zabývat. Z obsahu správního spisu je nad veškerou pochybnost zřejmé, že žalovaný při zjišťování důvodů pro podání žádosti o azyl postupoval korektně. Poskytl procesní poučení, jakož i poučení o pobytu cizince na území České republiky a v rámci jím provedeného řízení mu nelze z tohoto pohledu ničeho vyčíst. Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatel uváděl pouze skutečnosti nepodřaditelné pod důvody pro udělení azylu, ze kterých by bylo možno dovodit, že byl ve své vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a neuvedl v případě návratu do vlasti žádnou konkrétní obavu, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů. Skutečnosti uváděné stěžovatelem nelze považovat za pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Stěžovatel neopustil Ukrajinu z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod nebo z důvodů rasy náboženství nebo politického přesvědčení. Podstata stěžovatelových potíží spočívala v tom, že pro jeho odlišnou sexuální orientaci se dostal do názorového střetu s vlastní rodinou i okolím, jež vrcholilo fyzickými i psychickými útoky. Stěžovatel oznámil napadení policii v zemi původu, jeho věc vyřešena nebyla a stěžovatel si dál na postup policie nestěžoval ani nevyhledal pomoc jiných orgánů na Ukrajině. Na skutkový stav, který konečně ani nebyl rozporován, byl aplikován správný právní závěr. Nejvyšší správní soud neshledal pro výše uvedené nic, co by svědčilo pro důvod pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatelem namítaná snaha o hledání pomoci u státních orgánů v domovské zemi zůstala ve stádiu tvrzení bez doložení důkazů. Týkáje se povahy dokumentů MZV USA a MV Velké Británie je třeba podotknout, že žalovaný tyto zvažuje jako jeden z nepřímých důkazních prostředků a nelze je proto chápat jako jediný a přímý důkaz v rozhodovací činnosti žalovaného.

Pro úplnost je třeba odkázat na judikaturu NSS č. j. 30 Az 51/2005 - 23 (rozhodnutí KS v Hradci Králové ze dne 13. 1. 2003): „*Ústrky ze strany soukromých osob pro odlišnou sexuální orientaci nejsou samy o sobě důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a to zvláště s demokratickou ústavou zaručující rovnost občanů a zakazující tak i diskriminaci homosexuálních vztahů.*“. Obdobně dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 3. 2002, č. j. 7 A 716/2001 - 22: „*I. Pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu samo o sobě není, stane-li se žadatelka (původě muž) pro svou odlišnou sexuální orientaci v zemi svého původu terčem slovního a fyzického napadání, ústrků a posměšků.*“.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Při aplikaci § 14 zákona o azylu, umožňující udělit humanitární azyl, je nezbytné ujasnit si obsah tohoto ustanovení z hlediska možností, které se správnímu orgánu nabízejí. Tato právní norma totiž v sobě obsahuje kombinaci neurčitěho právního pojmu a správního uvážení. Neurčitý právní pojem, zde představovaný „důvodem zvláštního zřetele hodným“ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Častými zástupci tohoto institutu jsou „veřejný zájem či veřejný pořádek“. Zákonodárce vytváří prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu určitého neurčitěho právního pojmu, či nikoli. Ovšem naplnění obsahu neurčitěho právního pojmu pak s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení. Naproti tomu u správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku (např. vyslovit zákaz určité činnosti). Zákon tedy poskytuje volný prostor k rozhodování v hranicích, které stanoví. Tento prostor bývá vyjádřen různě, např. alternativními možnostmi rozhodnutí s tím, že je na úvaze správního orgánu, jak s těmito možnostmi naloží, nebo určitou formulací („může, lze“) apod.; s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný právní následek. Úprava může být kombinována právě s použitím neurčitých pojmů, které zpravidla diskreční pravomoc omezují (orgán může žadateli vyhovět, jsou-li proto závažné důvody). V předmětném paragrafu

pak odpovídá charakteru popisovaného institutu dikce „...lze udělit azyl...z důvodu hodného zvláštního zřetele“. Soud proto uzavírá, že ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelů, tak i stav v jejich zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává. Důvod, který uvedl stěžovatel v řízení o azylu, nelze podřadit pod žádný z důvodů dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu.

Soud I. stupně byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyly zjištěny vytýkané vady správního řízení, pro které měl soud I. stupně napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích soudního řádu správního, onen soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, když tyto závěry shledal správními, nezbylo mu, než žalobu proti rozhodnutí správního orgánu zamítnout.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. Protože úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatňoval, resp. mu žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, soud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 26. července 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu